

รายงานล่าสุดเผยว่าสมาชิกรัฐสภาในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ยังอยู่ใต้ความ เสี่ยง แม้ว่าเป็นกับดักประชาธิปไตย

มะนิลา - สมาชิกรัฐสภาทั้งในอดีตและปัจจุบันของหลายประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เมียนมาและประเทศอื่น ๆ ยังถูกละเมิดสิทธิมนุษยชนในหลากหลายรูปแบบ ตามรายงานประจำปีฉบับล่าสุดที่ชื่อว่า “สมาชิกรัฐสภาที่มีความเสี่ยง” (Parliamentarians At Risk) ที่จัดทำโดยกลุ่มสมาชิกรัฐสภาอาเซียนเพื่อสิทธิมนุษยชน (ASEAN Parliamentarians for Human Rights: APHR) โดยออกรายงานฉบับนี้เมื่อวันที่กรุงมะนิลา ประเทศฟิลิปปินส์

“ความสามารถของสมาชิกรัฐสภาในการทำพันธกิจของพวกเขา รวมทั้งการพูดและกระทำในฐานะองค์ประกอบหนึ่งของ ระบบประชาธิปไตย ที่ทำให้เกิดการตรวจสอบการใช้อำนาจและทำให้ประชาธิปไตยเข้มแข็งขึ้น วันนี้เสี่ยงทั้งหมด ของพวกเราจะส่งข้อความที่ชัดเจนว่า การโจมตีสมาชิกรัฐสภาเพียง 1 คน เป็นการโจมตีต่อสถาบันโดยตัวเอง เราจะยืนเคียงข้างกับสมาชิกรัฐสภาเหล่านั้น เพื่อให้แน่ใจว่าเสี่ยงของพวกเขาที่ถูกทำให้เจ็บจะไม่ถูกหลงลืม และเรียกร้องให้ยุติความรุนแรงที่ละเมิดสิทธิมนุษยชนและเสรีภาพขั้นพื้นฐาน” เมอร์ซี บาเรนด์ส (Mercy Barends) ประธาน APHR และสมาชิกรัฐสภาผู้แทนราษฎรของอินโดนีเซียกล่าว

ในปี พ.ศ. 2566 สมาชิกรัฐสภาในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ยังคงเผชิญหน้ากับภัยคุกคามและการข่มขู่อย่างต่อเนื่อง เมียนมายังเป็นประเทศที่แย่ที่สุดตามจำนวนสมาชิกรัฐสภาที่ถูกคุมขัง โดยมีจำนวนทั้งหมด 74 รายที่ถูกคุมขัง

สมาชิกรัฐสภาผู้แทนราษฎร 73 คนจากพรรคสันนิบาตแห่งชาติเพื่อประชาธิปไตย (National League for Democracy: NLD) และ 1 คนจากพรรคเอกภาพมอญ (Mon Unity Party) เป็นความจริงที่แสดงให้เห็นธรรมชาติทางการเมืองของการจับกุม ตั้งแต่มีสมาชิกรัฐสภาผู้แทนราษฎรจากพรรคสันนิบาตแห่งชาติเพื่อประชาธิปไตย ที่ชนะการเลือกตั้งในปี พ.ศ. 2563 เป็นกลุ่มเป้าหมายของการจับกุม สมาชิกรัฐสภาผู้แทนราษฎรที่ถูกขับไล่จำนวนมากยังคงทำงานแบบลับ ๆ ไม่ว่าจะภายใน เมียนมาหรือในต่างประเทศ เพราะถ้ารัฐบาลทหารพบพวกเขาจะเสี่ยงต่อการถูกคุมขัง การ

ASEAN PARLIAMENTARIANS FOR HUMAN RIGHTS

ข้อหมิ่นประมาท และการประหารชีวิต บางคนเห็นสมาชิกครอบครัวถูกรังแกทรัพย์สิน
ของพวกเขาถูกยึดโดยคณะรัฐประหาร

แต่เมียนมาไม่ใช่ประเทศเดียวที่ผู้แทนราษฎรถูกข่มขู่ รัฐบาลในหลายประเทศใน
เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ยังคงใช้การข่มขู่ ทางกฎหมายต่อพรรคฝ่ายค้าน ตัวอย่าง
เช่น ไลลา เดอ ลิมา (Leila de Lima) สมาชิก APHR และอดีตสมาชิกวุฒิสภา ของ
ฟิลิปปินส์ได้รับการประกาศตัวออกมาในปี พฤศจิกายน พ.ศ. 2566 หลังจากถูกคุมขัง
อย่างไม่ยุติธรรมเป็นเวลา 7 ปี เธอยังคงรอการพิจารณาคดีข้อหาฆาตกรรมของเธอ

“คดีของฉันเป็นเพียงแค่หนึ่งในหลาย ๆ คดีที่เกิดขึ้นในภูมิภาคของเรา มันสะท้อนว่า
ภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้กำลัง เป็นประจักษ์พยานว่าทิศทางที่น่ากังวลเกี่ยว
กับระบอบอำนาจนิยมที่ปิดปากบุคคลชั่วคราว ข่มเหงเสียงคัดค้าน และกำลังกำจัด
เสรีภาพขั้นพื้นฐาน” เดอ ลิมา กล่าว “สิ่งเหล่านี้เกิดขึ้นผ่านกลยุทธ์ที่หลากหลาย เช่น
การใช้กฎหมาย ป่าเถื่อนอย่างต่อเนื่องเพื่อควบคุมเสรีภาพทางการเมือง ลงโทษจำคุก
ข่มขู่ และก่อความรุนแรง” เธอกล่าวต่อ

สมาชิกวุฒิสภาฝ่ายค้านในฟิลิปปินส์ยังคงเผชิญกับการคุกคาม โดยเฉพาะอย่างยิ่ง
ปฏิบัติการการติดแท็กสีแดง (Red-tagging) ซึ่งนักกิจกรรมทางการเมือง นักข่าว
และคนอื่น ๆ ถูกกล่าวหาว่าเป็นคอมมิวนิสต์ ผู้ที่ถูกติดแท็กสีแดง มักถูกทำร้าย
ร่างกายอยู่บ่อยครั้ง

ไทยและกัมพูชาได้จัดการเลือกตั้งไปในปี พ.ศ. 2566 แต่ไม่มีประเทศใดเลยที่
ประชาชนได้รับอนุญาตให้ลงเสียงเลือก ผู้นำที่ตนเองต้องการได้อย่างเสรี ไม่ว่าจะ
เนื่องจากการข่มขู่ทางกายภาพและทางกฎหมายต่อสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หรือใช้
เครื่องมือของรัฐที่ไม่เป็นประชาธิปไตยขัดขวางเจตจำนงของประชาชน

การเลือกตั้งครั้งล่าสุดในกัมพูชาในปี พ.ศ. 2566 เป็นเหมือนละครตลกอีกเรื่องหนึ่งที่
ใช้เพื่อสนับสนุนการจกฉวยอำนาจ โดยฮุน เซ็น ผู้มีอิทธิพลที่มีอำนาจเด็ดขาด และ
พันธมิตรของเขาที่ปกครองประเทศมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2528 การเลือกตั้งที่ผ่านมา มี
เพียง 3 พรรคการเมืองเท่านั้นที่เข้าร่วมการเลือกตั้ง และพรรคฝ่ายค้านที่มีขนาดใหญ่
ที่สุดของประเทศคือพรรคแสงเทียน (Candlelight Party) ถูกขัดขวางจากการเข้า

ASEAN PARLIAMENTARIANS FOR HUMAN RIGHTS

ร่วมแข่งขันเลือกตั้ง โดยให้เหตุผลว่ายื่นเอกสาร ไม่ครบถ้วน ก่อนหน้าการเลือกตั้งไม่
ก็สัปดาห์ ระบอบขุนเขินได้โจมตีนักปกป้องสิทธิมนุษยชนและพรรคฝ่ายค้าน อย่างไม่
ปราณี

ขณะที่ประเทศไทย พรรคก้าวไกลถูกขัดขวางจากการจัดตั้งรัฐบาลโดยสมาชิก
วุฒิสภาที่ไม่ได้มาจากการเลือกตั้ง ทั้งที่พรรคได้คะแนนเสียงมากที่สุดในการเลือกตั้ง
เมื่อเดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2566 และถูกกีดกันไม่ให้เป็นนายกรัฐมนตรี การใช้การก
ลับแก่งแย่งทางกระบวนการศาลต่อพรรคและหัวหน้าพรรคก้าวไกลขณะนั้น คือ พิธา
ลัมเจริญรัตน์ เป็นรูปแบบหนึ่งที่ใช้กับนักการเมืองหัวก้าวหน้าใน 2-3 ปีที่ผ่านมา ซึ่ง
จำนวนมากเป็นสมาชิกพรรคอนาคตใหม่ที่มีชื่อเสียง และเป็นผู้ก่อตั้งแนวคิดของ
พรรคก้าวไกล

ในมาเลเซีย ขณะที่รัฐบาลใหม่รณรงค์เรื่องการปฏิรูป การข่มขู่ทางกฎหมายยังคงเกิด
ขึ้นต่อเนื่อง รวมทั้งการใช้กฎหมาย ป่าเถื่อนอย่างการปลุกปั่นยั่วยุ ซึ่ง APHR เรียก
ร้องให้ยกเลิกกฎหมายนี้ซ้ำแล้วซ้ำเล่า กฎหมายดังกล่าวถูกใช้ก่อนหน้านี้ กับสมาชิก
รัฐสภาฝ่ายค้าน และสามารถก่อให้เกิดโทษจำคุก 3-7 ปีข้อหาการใช้คำข่มขู่ที่
คลุมเครือ รวมทั้งการกระทำใด ๆ ที่ “มีแนวโน้มยั่วยุ” รัฐบาล

“รัฐสภาและสมาชิกรัฐสภามีบทบาทสำคัญในการตรวจสอบรัฐบาลในระบบอบ
ประชาธิปไตย ดังนั้น การที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสามารถทำหน้าที่ของตนเองโดย
ปราศจากความกลัวจากการตอบโต้กลับจากรัฐบาลจึงเป็น เรื่องสำคัญ” หว่อง เซิน
(Wong Chen) คณะกรรมการ APHR และสมาชิกรัฐสภามาเลเซียกล่าว “จากความ
เสี่ยงที่เกิดขึ้น อย่างต่อเนื่องที่สมาชิกรัฐสภาในภูมิภาคนี้ กำลังเผชิญอยู่ APHR ขอ
เรียกร้องให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่ายและพันธมิตร ระหว่างประเทศเพิ่มความ
พยายามในการปกป้องสมาชิกรัฐสภาที่กำลังอยู่ภายใต้ความเสี่ยงในภูมิภาคนี้”